

Till dig som ska genomgå en pacemakeroperation

Till dig som ska genomgå en pacemakeroperation

Vad är en pacemaker?

En inopererad pacemaker (hjärtstimulator) erbjuds de patienter som har en alltför långsam hjärtrytm eller bedöms löpa risk för att få det.

Pacemaker är en behandlingsform som för vissa personer är livräddande och för andra framföra allt kan bidra till en förbättrad livskvalitet.

Symtom av alltför långsam hjärtrytm

Långsam hjärtrytm kan yttra sig som plötslig svimningskänsla, svimning eller yrsel. Man kan också besväras av trötthet, andfåddhet och att pulsen inte ökar normal vid ansträngning. Dessa symtom kan man ha av många orsaker och pacemaker är bara till nytta om orsaken är långsam hjärtrytm/puls. De vanligaste diagnoserna som leder till att man får en pacemaker är sjuk sinusknuta eller AV- block av andra eller tredje graden.

Hur fungerar en pacemaker?

Pacemakern består av en dosa som placeras under huden, vanligtvis nedanför vänster nyckelben samt en eller två elektroder som förs ner till hjärtat via ett blodkärl. Pacemakern övervakar hjärtrytmen och kan vid behov avge stimuleringsimpulser som får hjärtat att arbeta i normal takt. Dessa impulser känner du som patient inte av.

Förberedelser inför operationen

Kvällen innan operationen och på operationsdagens morgon ska du duscha med bakteriedödande tvål (Hibiscrub eller Descutan) som finns att köpa på Apoteket. Följ noga instruktionerna på bipacksedeln. Detta är viktigt för att förhindra infektioner efter operationen. Är inte dusch utförd korrekt kan din operation komma att ställas in. Du ska inte ha makeup, nagellack eller smycken/klocka på dig efter du duschat.

Du får äta lätt frukost operationsdagens morgon kl. 07.00 och ska därefter vara fastande.

Om du äter blodförtunnande medicin kommer du informeras om hur du ska justera din medicin i ditt kallelsebrev, detta för att minska blödningsrisken.

Övriga mediciner kan du fortsätta att ta som ordinerat, vi vill dock inte att du tar vätskedrivande eller blodsockersänkande mediciner operationsdagens morgon.

Ibland kan det vara aktuellt att lämna blodprover 3–5 dagar före din operation. Provtagningsremiss finns inlagd i din journal. Proverna tas på valfri provtagningsenhet inom Karolinska Universitetslaboratoriet.

Information om blodprovstagning hittar du i ditt kallelsebrev.

På vårdavdelningen kommer du få ett antibiotikadropp och smärtstillande tabletter.

Hur går operationen till?

Operationen genomförs i lokalbedövning. Det innebär att du är vaken under ingreppet. Det finns möjlighet att få lugnande läkemedel om du känner dig orolig.

Efter du blivit tvättad, inklädd med sterila lakan och fått lokalbedövning, gör läkaren ett snitt i huden nedanför nyckelbenet på din vänstra sida. Sedan förs en eller två elektroder ner till hjärtat via ett blodkärl. Du har ingen känsel i hjärtat eller i blodkärlet men man kan ibland känna av ett lätt tryck eller extraslag (att hjärtat slår oregelbundet). Med hjälp av röntgen hittar man ett bra läge för elektroderna i hjärtat och de ansluts sedan till pacemakerdosan. Dosan placeras därefter i en ficka som görs i underhuden. Huden sys ihop med resorberbar tråd som löser upp sig själv. Över operationssåret sätts ett plastplåster som ska sitta orört i 10 dagar. Ibland kan man även få ett tryckförband.

Operationen tar ca 1 timme.

Efter operationen

Då du kommit tillbaka till avdelningen får du börja äta och dricka igen.

Du kan behöva ta smärtlindrande läkemedel under någon eller några dagar mot smärta från operationssåret. Ofta ger paracetamol (Alvedon, Pamol) tillräcklig effekt.

Vi rekommenderar att du undviker höga och ryckiga armrörelser samt tunga lyft med den opererade sidans arm under de första två veckorna efter operationen. Detta för att såret ska

läka fint men även för att minska risken för att någon av elektroderna ska lossna från sitt läge i hjärtat. Det är ovanligt och risken är störst under de första veckorna efter operationen.

Du ska även undvika fysisk ansträngning så du svettas under förbandet.

Vanligtvis går man hemma samma dag som operationen efter 4–5 timmars observation.

Risker med operationen

Alla operationer medför en risk. Vid en pacemakeroperation är risken för komplikation <5 %.

Blödning från dosfickan. Kräver som regel ingen behandling men om kraftig svullnad/blödning uppstår kan man behöva öppna dosfickan för att tömma ut blodet igen. I de allra flesta fall försvinner blodet av sig själv även om det kan ta från några dagar upp till några veckor beroende på storleken på blödningen. Blödningen ser oftast större ut än den är, eftersom blodet kan sprida sig yttligt i bröstkorgsväggen nedåt pga gravitationskraften.

Punktion av lungsäcken. Det finns en liten risk att man kan sticka hål på lungsäcken då man punkterar venen (blodkärlet) och det då kommer in luft i lungsäcken. Detta kan läka ut spontant men ibland behöver man lägga in ett dränage som måste ligga kvar några dagar.

Perforation av hjärtväggen med blödning till hjärtsäcken. En sådan perforation kan medföra att man behöver lägga in dränage i hjärtsäcken för att tappa ut blod. Detta är dock väldigt sällsynt och risken är under 0,5%.

Icke-fungerande elektrod. Det finns en liten risk att den elektriska kontakten mellan elektrod och hjärtvägg inte blir tillräcklig eller att elektroden lossnar. Det kräver att man måste opereras om. Risken är mindre än 2%.

Infektioner kan uppstå direkt efter operationen men även efter en längre tid. Ibland räcker det med antibiotikabehandling men ibland blir man tvungen att ta bort pacemakern och dess elektroder. Trots antibiotikaskydd och noggrann hygien är risken för infektion ca 2%. Tecken på infektion kan vara smärta, rodnad, värmeökning eller missfärgad hud över dosan.

Att leva med pacemaker

Efter att du fått en pacemaker och operationssåret har läkt kan du återuppta dina vardagliga aktiviteter. Man kan resa, arbeta, ha samliv och motionera. En del personer kan efter

operationen känna nedstämdhet och oro. Kontakta gärna din pacemakermottagning som kan svara på frågor och vid behov förmedla kontakt med kurator för samtalsstöd.

Störkällor

Viss elektronisk utrustning kan störa funktionerna på en pacemaker. Apparater och utrustning som avger starka elektromagnetiska fält kan ge allvarliga störningar, t ex elsvetsar, motorsågar, röjsågar, radiosändare och stora högtalare. Du bör därför inte använda dessa.

Mobiltelefon och bärbara telefoner kan användas men du bör inte placera telefonen direkt över din pacemakerdosa.

Metalldetektorer som bl. a finns i säkerhetskontrollen på flygplatser kan störa pacemakern kortvarigt. Du får visa upp ditt PM-kort och blir då undersökt manuellt istället för att gå igenom bågen.

Stöldskyddsutrustning som finns vid kassan i vissa affärer innebär ingen risk om man passerar den utan att stanna mellan bågarna.

Viss utrustning inom sjukvården kan störa och i värsta fall skada pacemakern. Därför är det viktigt att du före besök tar kontakt med sjuk- och tandvården och informerar om att du har en pacemaker.

Uppföljning

Ditt första återbesök sker efter ca 2 månader. Därefter kallas man till återbesök mellan 1-2 års intervaller. Är du inremitterad eller tillhör annat sjukhus kommer du följas upp där.

Svenska pacemakerregistret och pacemakerkort

Alla patienter i Sverige som får en pacemaker registreras enligt Socialstyrelsens anvisningar i en nationell databas. Alla personuppgifter är givetvis sekretesskyddade.

Ett pacemakerkort kommer att skickas hem till dig. Detta kort ska du alltid ha med dig för att kunna visa upp för läkare eller när du passerar säkerhetskontrollen på flygplatser.

Kontaktuppgifter

Pacemakermottagningen Solna

Tel: 08-123 707 64

Pacemakermottagningen Huddinge

Tel: 08-123 817 30